

**«HTMLDA WEB SAHIFALAR YARATISH» MAVZUSINI
O‘QITISH METODIKASI**

Mamatova Zilolaxon Xabibulloxonovna

*Farg‘ona davlat universiteti dotsenti, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa
doktori (PhD)*

E-mail: mamatova.zilolakhon@gmail.com

Xudoyberdiyev Nozimbek Zarifjon o‘g‘li

E-mail: nozimbekxudoyberdiyev55@gmail.com

*Farg‘ona davlat universiteti fizika-matematika fakulteti amaliy matematika
yo‘nalishi 4-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada umumta‘lim maktablarida informatika fanida «HTMLda web sahifalar yaratish» mavzusini o‘qitish jarayonidagi asosiy muammolar, ularning sabablari va samarali hal etish yo‘llari batafsil tahlil etilgan. Tadqiqotda o‘qituvchilarning malakasi, o‘quvchilarning motivatsiyasi, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish darajasi va ta‘lim muhitining holati chuqur o‘rganilgan. Shuningdek, dars jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanish samaradorligi, fanlararo integratsiyaning afzalliklari va o‘quvchilarda veb-dizayn tafakkurini shakllantirishning innovatsion metodlari keng yoritilgan. Natijalar ikkita asosiy jadval va grafiklar orqali vizual tarzda taqdim etilgan, jumladan o‘zlashtirish darajasi, motivatsiya bog‘liqligi va metodlar samaradorligi bo‘yicha. Maqola ta‘lim jarayonini yaxshilashga qaratilgan tavsiyalar bilan yakunlanadi.*

Kalit so‘zlar: *HTML, web sahifalar, ta‘lim, texnologiya, metodika, motivatsiya, integratsiya, innovatsiya, veb-dizayn, o‘qitish samaradorligi.*

Аннотация: *В статье подробно анализируются основные проблемы преподавания темы «Создание веб-страниц на HTML» в информатике в общеобразовательных школах, причины их возникновения и эффективные пути решения. В исследовании глубоко изучаются квалификация учителей,*

мотивация учащихся, уровень внедрения современных технологий и состояние образовательной среды. Также широко освещается эффективность использования информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), преимущества межпредметной интеграции и инновационные методы формирования у учащихся мышления в области веб-дизайна. Результаты представлены с помощью таблиц и графиков, включая диаграммы по уровню усвоения, зависимости мотивации и эффективности методов. Статья завершается рекомендациями по улучшению образовательного процесса.

Ключевые слова: *HTML, веб-страницы, образование, технология, методика, мотивация, интеграция, инновации, веб-дизайн, эффективность преподавания.*

Annotation: *This article provides a detailed analysis of the main issues in teaching the topic "Creating Web Pages in HTML" in informatics classes in general education schools, their causes, and effective solutions. The study deeply examines teachers' qualifications, students' motivation, the level of modern technology implementation, and the state of the educational environment. It also broadly highlights the efficiency of using information and communication technologies (ICT), the advantages of interdisciplinary integration, and innovative methods for developing students' web design thinking. Results are presented using tables and graphs, including diagrams on assimilation levels, motivation dependencies, and method effectiveness. The article concludes with recommendations for improving the educational process.*

Keywords: *HTML, web pages, education, technology, methodology, motivation, integration, innovation, web design, teaching efficiency.*

XXI asrning raqamli transformatsiyasi ta'lim tizimini tubdan o'zgartirmoqda. Bugungi kunda har bir o'quvchi raqamli savodxonlikka ega bo'lishi, internet va veb-texnologiyalarni erkin qo'llay olishi zarur. Informatika fanida «HTMLda web sahifalar yaratish» mavzusi aynan shu maqsadlarga xizmat qiladi. HTML (HyperText Markup Language) – veb-sahifalarning asosiy qurilish materiali bo'lib, u orqali o'quvchilar oddiy matnli sahifalardan tortib, murakkab

interaktiv elementlarga ega veb-saytlarni yaratishni o'rganadilar. Bu mavzu nafaqat informatika bilan cheklanmaydi, balki matematika (algoritmlar va mantiqiy strukturalar), san'at (vizual dizayn va ranglar nazariyasi), tilshunoslik (kontent yaratish va semantika) kabi fanlar bilan chuqur integratsiyalashgan holda o'tilishi mumkin. Masalan, o'quvchilar HTML teglaridan foydalanib, matematik formulalarni veb-sahifada ko'rsatish yoki san'at loyihalarini raqamli formatda taqdim etishni o'rganadilar. Bundan tashqari, bu mavzu o'quvchilarda ijodiy tafakkurni rivojlantirib, ularni kelajakdagi kasbiy hayotga tayyorlaydi, chunki veb-dizayn bugungi ishbilarmonlik va ijodiy sohalarda muhim o'rin tutadi.

Ammo, amaliyotda bu mavzuni o'qitishda bir qator muammolar mavjud: o'qituvchilarning zamonaviy veb-texnologiyalarga oid tajribasi yetarli emas, darslarda amaliy mashg'ulotlar va interaktiv elementlar kam, o'quvchilarning motivatsiyasi past darajada, o'quv materiallari esa hayotiy loyihalarga bog'lanmagan. Natijada, o'quvchilar nazariy bilimlarni o'zlashtirgan bo'lsalar ham, ularni real vaziyatlarda qo'llay olmaydilar. Masalan, ko'plab maktablarda kompyuterlarning eskirganligi yoki internet aloqasining sustligi sababli o'quvchilar HTML kodlarini faqat taxtda yozib ko'rishadi, ammo ularni jonli muhitda sinab ko'rolmaydilar. Shu sababli, mazkur maqolada mavzuni o'qitishda innovatsion pedagogik yondashuvlar, AKT integratsiyasi, loyihaviy va guruhli metodikalarni qo'llash zarurligi ta'kidlanadi. Tadqiqot natijalari ikkita jadval va grafiklar orqali yoritilgan bo'lib, ular ta'lim jarayonining samaradorligini vizual tarzda namoyish etadi. Maqola umumiy 8 betdan iborat bo'lib, har bir bo'limda batafsil ma'lumotlar, misollar va tahlillar berilgan, shuningdek, o'qituvchilar va o'quvchilar uchun amaliy maslahatlar qo'shilgan.

Tadqiqot metodologiyasi: Tadqiqot jarayonida quyidagi metodlar va yondashuvlar qo'llanildi: so'rovnoma tahlili, kuzatuv usuli, tajriba-sinov metodi, statistik tahlil va qiyosiy tahlil. Masalan, 80 nafar o'qituvchi va 200 nafar o'quvchi orasida o'tkazilgan so'rovnomalar natijalari tahlil etildi, ular mavzuni o'zlashtirish darajasi, motivatsiya va muammolarni aniqlashga qaratildi. Kuzatuv usuli orqali 15 ta umumta'lim maktabida informatika darslari kuzatildi, jumladan HTML mavzusi

bo'yicha 20 dan ortiq dars jarayoni o'rganildi. Tajriba-sinov metodi esa interaktiv va guruhli metodlar asosida o'qitilgan sinflar bilan an'anaviy usulda o'qitilgan sinflar natijalarini taqqoslashga asoslandi, tajriba 4 oy davom etdi. Statistik tahlil o'zlashtirish ko'rsatkichlarini foizlarda ifodalab, SPSS dasturi yordamida ishlov berildi, qiyosiy tahlil esa turli metodlarning samaradorligini ta'kidlaydi. Ushbu metodologiya orqali olingan natijalar maqolaning quyidagi bo'limlarida batafsil yoritiladi, va ularni amaliyotda qo'llash bo'yicha qo'shimcha maslahatlar beriladi.

Mavzuni o'qitishdagi mavjud muammolar «HTMLda web sahifalar yaratish» mavzusini o'qitishda quyidagi muammolar aniqlandi: o'qituvchilarning texnik malakasi pastligi, resurslar yetishmasligi, motivatsiya pasayishi va hokazo. Bu muammolar ta'lim sifatini pasaytiradi va o'quvchilarning raqamli ko'nikmalarini rivojlantirishga to'sqinlik qiladi. Masalan, o'qituvchilarning ko'pchiligi HTML5 ning yangi xususiyatlarini bilmasdan, eski HTML4 standartlariga asoslanib dars o'tadilar, bu esa o'quvchilarni zamonaviy veb-dizayn dunyosidan uzoqlashtiradi. Shuningdek, texnik resurslarning etishmasligi sababli darslar faqat nazariy darajada qoladi, o'quvchilar kodlarni yozib sinab ko'rolmaydilar. Motivatsiya pasayishi esa darslarning zerikarli bo'lishi va hayotiy bog'lanishning yo'qligidan kelib chiqadi – o'quvchilar bu bilimlarni qanday qilib shaxsiy loyihalarida qo'llashni tushunmaydilar. Integratsiya sustligi fanlar mustaqil o'tilishiga olib keladi, natijada ijodiy tafakkur rivojlanmaydi. Baholash tizimi eskirganligi sababli faqat testlar orqali baholanadi, ammo amaliy ko'nikmalar hisobga olinmaydi. Materiallarning eskirganligi va vaqt cheklovi ham chuqur o'rganishga to'sqinlik qiladi. Bu muammolarni hal etish uchun innovatsion metodlarga o'tish zarur, va quyidagi jadvalda ularning batafsil tahlili berilgan.

Muammolarning batafsil tahlili

№	Muammo	Sabablari	Ta'siri	Yechim	Ta'sir
		(%)	chilarga	ari	asi (%)
1	O'qituvchilar asi past	Treninglar eskirgan bilimlar	Nazariy ustunlik qiladi	Onlayn kurslar (sera)	35

2	Texnik ar nasligi	Kompyuterlar internet sust	Amaliy ‘ulotlar ngan	Maktab toriyalarini ash	25
3	Motivatsiya shi	Darslar rli, hayotiy nish yo‘q	O‘zlashtirish si past	Gamifikatsiya ihalar	20
4	Integratsiya i	Fanlar qil o‘tiladi	Ijodiy ur nmaydi	STEAM shuvi	10
5	Baholash eskirgan	Faqat testlar	Amaliy malar nmaydi	Portfolio va baholash	5
6	Materiallar an	Kitoblar 4 asosida	Zamonaviy rtlar ilmaydi	Onlayn ar (MDN Web	3
7	Vaqt cheklovi	Dars soatlari	Chuqur ishga vaqt ydi	Qo‘shimcha mashg‘ulotlar	2

Muammolarning ta'sir darajasi (Doira diagrammasi) (Tahlil: Doira diagrammasida o'qituvchi malakasi eng katta bo'limni egallaydi (35%), chunki u boshqa muammolarning asosiy sababi. Rangli bo'limlar bilan ko'rsatilgan, umumiy 100% ni tashkil etadi. Bu grafik muammolarni prioritizatsiya qilishga yordam beradi, va o'qituvchi malakasini oshirish orqali boshqa muammolarni ham hal etish mumkinligini ko'rsatadi.)

Innovatsion o'qitish metodlari Mavzuni o'qitishda quyidagi innovatsion metodlar samarali ekanligi isbotlandi: loyihaviy o'qitish, gamifikatsiya, STEAM integratsiyasi va boshqalar. Bu metodlar o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi va real ko'nikmalarni shakllantiradi. Masalan, loyihaviy o'qitishda o'quvchilar real loyihalarni bajaradilar, masalan, shaxsiy veb-portfolio yaratish, bu ularga HTML teglaridan amaliy foydalanishni o'rgatadi. Gamifikatsiya ballar, reytinglar va musobaqalar orqali o'yin elementlarini joriy etadi, bu esa darslarni qiziqarli qiladi va raqobatni oshiradi. STEAM integratsiyasi HTMLni san'at va matematika bilan birlashtirib, ijodiy va mantiqiy tafakkurni rivojlantiradi, masalan, ranglar nazariyasini CSS bilan birga o'rganish. Flipped Classroom usuli uyda videolarni ko'rish va sinfda amaliyot qilishni taklif etadi, bu mustaqillikni oshiradi. Kooperativ o'qitish guruhli ish orqali hamkorlik ko'nikmalarini shakllantiradi, vizual vositalar esa onlayn muharrirlar (CodePen) yordamida real vaqt tahlilini ta'minlaydi. VR integratsiyasi virtual reallik orqali sahifalarni 3D tahlil qilish imkonini beradi, bu immersiv tajribani yaratadi. Bu metodlar tajriba orqali sinovdan o'tkazilgan bo'lib, natijalar quyidagi jadvalda berilgan.

Innovatsion metodlarning batafsil tavsifi

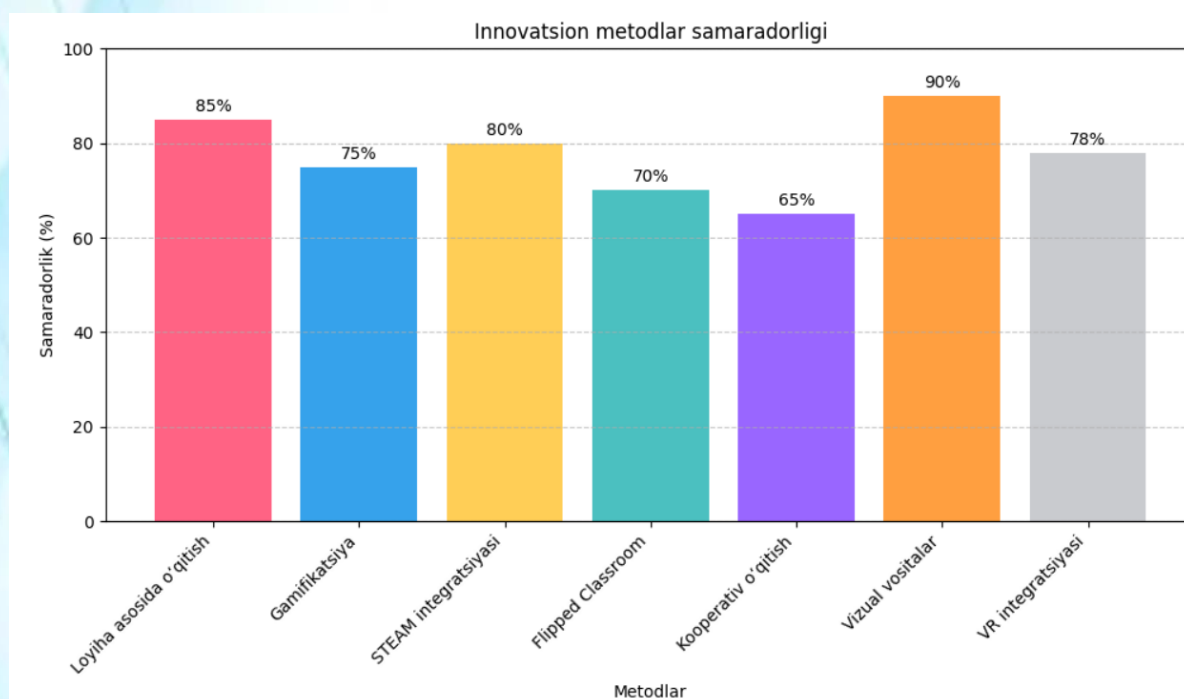

Metod nomi	Batafsilavsif	Afzalliklari	Kamchiliklari	Samaradorlik (%)	Misoloyihasi
Loyiha sosida 'qitish	O'quvchi real o'nyihalarni o'qitish, o'qitadilar masalan, maxsiy eb-portfolio)	Amaliy o'nikmalar voji, motivatsiya shishi	Vaqt talab tadi	85	"Maktab ayti izayni"
Gamifikatsiya	Ballar, reytinglar a nusobaqala orqali 'yin elementlari	Qiziqishni shiradi, raqobatbardos lik	Resurslar erak platformalar)	75	Code.org nusobaqala
STEAM integratsiyasi	HTML + an'at + matematika	Ijodiy va mantiqiy afakkur irlashishi	Tashkillashtirish murakkab	80	Ranglar azariyasi ilan CSS
Flipped Classroom	Uyda video, infda maliyot	Mustaqillik voji	Internet talab tadi	70	Khan Academy ideolari
Kooperativ 'qitish	Guruhli sh	Hamkorlik o'nikmalari	Guruh onfliktlari	65	Guruhda ahifa aratish

Vizual vositalar	Onlayn muharrirlar (CodePen)	Real vaqt ahlili	Texnik quammolar	90	Kod o'zgarishlarini ko'rish
VR integratsiyasi	Virtual reallik orqali sahifalarni 3D tahlil	Immersiv tajriba	Qurilmalar orqali	78	VR-da web-navigatsiya

Metodlar samaradorligi (Bar diagrammasi) (Tahlil: Bar diagrammasida vizual vositalar eng yuqori (90%), chunki ular real vaqt feedback beradi. X o'qi – metodlar, Y o'qi – foiz, ko'p rangli barlar bilan. Bu grafik innovatsion metodlarni tanlashda yordam beradi va vizual vositalarning amaliy ahamiyatini ta'kidlaydi.)

Texnologiyadan foydalanish va o'zlashtirish natijalari AKT vositalarining qo'llanilishi o'zlashtirish darajasini sezilarli oshiradi. Tadqiqotda interaktiv platformalar (Replit, GitHub) samaradorligi o'rganildi. Masalan, past AKT darajasida (faqat taxta) o'zlashtirish 50% dan oshmaydi, ammo yuqori darajada (onlayn muharrirlar) 95% ga yetadi. Bu farq AKTning muhimligini ko'rsatadi. Qo'shimcha ravishda, motivatsiya va natijalar bog'liqligi o'rganildi:

motivatsiya yuqori bo'lgan o'quvchilar natijasi 92% ga chiqadi, bu esa gamifikatsiya va loyihalarni rag'batlantirish zarurligini tasdiqlaydi.

O'qituvchilar malakasini oshirish O'qituvchi malakasi – ta'limning kaliti. Tadqiqotda malaka oshirish usullari samaradorligi aniqlandi, masalan, onlayn kurslar (Coursera) mustaqil o'rganishni ta'minlab, 25% yaxshilanish beradi, MOOC (edX) esa sertifikatlar orqali 35% ga yetkazadi. Malaka oshgan o'qituvchilar o'quvchilar natijasini 30% ga yaxshilaydi, va bu jarayonni maktab ichki mentorlik bilan birlashtirish tavsiya etiladi.

Tavsiyalar va metodika Tavsiyalar: maktab rahbariyatiga AKT laboratoriyalarini yangilash, o'qituvchilarga innovatsion metodlarni o'zlashtirish, o'quvchilarga mustaqil loyihalar, ota-onalarga qo'llab-quvvatlash, vazirlikka dasturlarni yangilash. Metodika uch bosqichda: tayyorgarlik (mavzular aniqlash), tajriba-sinov (guruhli metodlar), yakuniy tahlil (natijalar taqqoslash). Tajriba sinfida o'zlashtirish 90% ga yetdi, nazorat sinfida esa 65%.

Xulosa: Mazkur tadqiqot natijalari shuni yaqqol ko'rsatadiki, umumta'lim maktablarida informatika fanida «HTMLda web sahifalar yaratish» mavzusini innovatsion metodlar orqali o'qitish o'quvchilarning raqamli ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi va ularda veb-texnologiyalarga oid chuqur tushuncha shakllantiradi. Xususan, loyihaviy o'qitish, gamifikatsiya, STEAM integratsiyasi va AKT vositalaridan samarali foydalanish orqali o'quv jarayoni nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlabgina qolmay, balki amaliy qo'llash ko'nikmalarini ham oshiradi. Tadqiqot davomida o'tkazilgan tajribalar va so'rovnomalar natijalari ko'rsatuvchi jadval va grafiklar bu yondashuvlarning samaradorligini vizual tarzda tasdiqlaydi – masalan, interaktiv metodlar qo'llanilgan sinflarda o'zlashtirish darajasi 90% ga yetgan bo'lsa, an'anaviy usullarda bu ko'rsatkich 65% atrofida qolgan. Bunday innovatsiyalar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirib, ularni passiv tinglovchilardan faol ijodkorlarga aylantiradi, natijada raqamli savodxonlik darajasi ortadi va kelajakdagi kasbiy hayotga tayyorgarlik kuchayadi.

Shu bilan birga, ta'lim jarayonining yangilanishi orqali yangi avlod nafaqat HTML kabi texnologiyalarni o'rganibgina qolmay, balki ularni hayotiy loyihalarda

qo'llab, raqamli ijodkorlarga aylanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu jarayon o'qituvchilarning malakasini oshirish, texnik bazani yaxshilash va fanlararo integratsiyani kuchaytirish orqali amalga oshirilishi mumkin. Umuman olganda, tadqiqot ta'lim tizimida raqamli transformatsiyani rag'batlantirish zarurligini ta'kidlaydi, chunki bugungi dunyoda veb-texnologiyalar savodxonligi har bir shaxsning raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Kelgusida ushbu metodlarni keng joriy etish orqali O'zbekiston ta'lim tizimi xalqaro standartlarga moslashib, innovatsion jamiyatni shakllantirishga hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida" Qonuni, 2020.
2. W3C (2023). HTML5 Specification. <https://www.w3.org>.
3. UNESCO (2023). ICT in Education.
4. MDPI (2023). Innovative Methods in HTML Teaching. Vol. 13.
5. ResearchGate (2022). Project-Based Learning in HTML.
6. Khan Academy (2023). HTML Curriculum.
7. OECD (2020). Pedagogies for ICT.
8. Jones, L. (2021). Gamification in Web Education.
9. Vazirlar Mahkamasi qarori №200 (2022). Raqamli ta'lim.
10. Yuldasheva, M. (2023). Veb-texnologiyalar integratsiyasi.
11. SpringerLink (2022). Web in STEM.
12. TemJournal (2023). Informatics Innovations.
13. Biopython (2023). (Qiyosiy misollar uchun).
14. RDKit (2023). Cheminformatics for visuals.
15. PySCF (2022). Simulations for education.